

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd

Posudek vedoucího/oponenta magisterské práce *nehodící se škrtně

Jméno autora/ky	Radka Krádlová				
Název práce	Altruismus – evoluční základy nesobeckého jednání člověka				
Studijní obor	Filozofie				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Ladislav Koreň, PhD				
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Rok obhajoby	2016				
Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť):101					
Obrazová příloha	ano - ne	Tabulky a grafy	ano - ne	Další přílohy	ano –ne

Použitá literatura (počet): 56

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Cieľom práce je vyložiť z evolučného pohľadu korene ľudského altruizmu. Autorka sa pritom primárne opiera o genocentrický model (Hamilton, Dawkins) a o herne-teoretické modely. Práca je prehľadne štruktúrovaná, premyslená, zručne napísaná, a podložená dobrou znalosťou literatúry (hoci jej úvahám dominujú do češtiny preložené knihy od Dawkinsa, Ridleyho a Barretovej et al.). Autorka podáva podrobný výklad genocentrického modelu (prírodný výber na úrovni génov) a jeho výhod oproti tradičnému Darwinovskému modelu (prírodný výber na úrovni jedinca) — konkrétne exemplifikovaných teóriou tzv. príbuzenského výberu (alias *inclusive fitness theory*). Ďalej autorka vysvetľuje Triversovu teóriu recipročného altruizmu, uvádza na scénu herne-teoretické modely (jednokolová väzňova dilema, iterovaná väzňova dilema), pojem evolučne stabilnej stratégie, a známe Axelrodove turnaje, ktoré poukázali na životaschopnosť recipročných stratégií (v štýle *tit-for-tat*).

Toto všetko je zručne podané a písané s nadhľadom. Miestami sa v práci objavujú nejasnosti: nie je mi napríklad jasné, prečo je Darwinova pôvodná teória prírodného výberu paušálne nazývaná „skupinovou“. Darwin síce navrhol riešiť evolúciu altruistických sklonov výberom na úrovni skupín – pretože na úrovni zdatnosti jedinca je existencia ich existencia záhadou — ale inak preferoval vysvetlenia na základe výberu na úrovni jedinca (o génoch ešte nič nevedel).

Môj najväčší problém s prácou je ten, že autorka nereflektuje alternatívne prístupy, ktoré sú motivované úvahami o obmedzeniach teórie príbuzenského výberu a recipročného altruizmu, a často sa zakladajú na herne-teoretických laboratórnych experimentoch (hra na ultimátum, diktátora, verejné statky, dôveru, apod.), ktoré majú dokumentovať robustné prosociálne (nákladné) motívy i v prípadoch, keď sa kontrolujú faktory spojené s dlhodobým výhľadom na oplatenie spolupráce (hry na jedno kolo), tvorbu reputácie (anonymita hráčov), a podobne. Jedna dobre známa — a kontroverzná — teória napr. postuluje tzv. *silnú reciprocitu*: sklon spolupracovať a súčasne trestať nespoluprácu, ktorý jej nositeľa niečo stojí. Táto a podobné teórie typicky pracujú v rámci viac-úrovňového modelu selekcie, v ktorom sa kombinuje faktor kultúrnej (epigenetickej) evolúcie s faktorom selekcie na úrovni skupín (spolupracujúce skupiny predčia nespolupracujúce). Títo autori argumentujú, že tradičné genocentrické (nepotistické) a recipročné (mutualistické) modely majú problém vysvetliť existenciu široko-spektrálnej spolupráce v ľudských skupinách, ktorá prebieha medzi jedincami, ktorí nemajú príbuzenské ani žiadne iné (recipročné) vzťahy. Práce by z môjho pohľadu pomohlo, keby sa menej jednostranne orientovala na Hamiltona, Triversa, Dawkinsa a spol., a dala by priestor i týmto koncepciám.

Napriek týmto výhradám prácu hodnotím veľmi kladne — známku A.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metoda</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Viz vyššie

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

nemám

Otázky k obhajobě práce

a) Autorka by mohla vysvetliť jasnejšie, v akom zmysle nemusí „sebestvo“ na úrovni génov produkovať „sebestvo“ na úrovni individuálneho rozhodovania a konania (v súvislosti s tým rozdiel medzi tzv. biologickým a psychologickým altruizmom).

b) Ako podľa nej genocentrické modely vysvetľujú fakt, že ľudia kooperujú aj mimo svoje príbuzenské a recipročné vzťahy, dokonca anonymnou formou (možné porovnanie s teóriou silnej reciprocity)?

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji – ~~nedoporučuji~~ k obhajobě. *nehodící se škrtně

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Prácu celkovo hodnotím známkou A

V

V Hradci Králové, 22. 6. 2016

.....
datum a místo

Ladislav Koreň

.....
podpis autora posudku

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce,